em̄ pctō ſacta eſt uiolētia,& reuera expugnatū eſſe cogno
ſcit,qm̄ natura quā ſe totā infeciſſe & occupaſſe glotiaba
tur:ab eo penitꝰ aliena in xp̄o inuēta eſt.Dehinc pſequit̄
inimicos tuos & cōprehendit eos,nec cōuertit̄ donec de
ficiāt.Cōtra peccatum dimicās in cōuerſatione ſua,uer
bis pariter & exēplis oppugnat.ſed in paſſiōe ſua alligat
illud.alligat planè fortem,& diripit uaſa eius.Iā uerò eo
dē ordine mortē quoq; ſuperat prius ī ſeipſo cū reſurgit
primitiæ dormientiū,& primogenitꝰ mortuorū:poſtmo
dū debellaturꝰ eā pariter in oībus nobis,qm̄ uidelicet ſu
ſcitabit mortalia corpora nr̄a:& deſtruet̄ nouiſſima ini
mica mors.Propterea em̄ reſurgēs decorē indutꝰ eſt:nō
ſicut antea naſcens pannis inuolutꝰ eſt.Propterea q priꝰ
ſinu miſericordiæ,afluebat nō iudicans quenquā,reſur
gēs,p̄cinxit ſe:& iuſticie cingulo uidet̄ quodāmō efflue
tē ſinū miſericordiæ collegiſſe,qm̄ extūc preparat̄ ad iu
diciū,qd̄ in noſtra reſurrectiōe futurū eſt.Nā & ꝓpterea
paruulus antea uenit ut miam ꝓrogaret:& futurū in fine
iudiciū præcurrēs,mīa tēperaret.Licet ei paruulꝰ ad nos
uenerit,nō parū tm̄ attulit,nō parū cōtulit nobis.Si quæ
Titū.2. ris qd attulit.Primo oīm attulit miſericordiā.ſm̄ quā,te
ſte apoſtolo:Saluos nos fecit.Neq; em̄ his tm̄ ꝓfuit,quos
p̄ſens inuenit:ſed fons eſt q nūquā poterit exhauriri.Fōs
Apoc.1. nobis eſt xp̄s dn̄s,unde lauemur,ſicut ſcriptū eſt.Qui di
lexit nos,& lauit nos à pc̄tis noſtris.Verūtamē nō iſte ſo
lus aquarū eſt uſus,nec tm̄ ſordes abluunt,ſed & ſitim ex
Eccl.14. tingunt.Beatus uerò,ait ſapiens,qui in ſapientia mora
Vbi ſu- bitur,& q ī iuſtitia meditabit̄.Et poſt pauca.Aqua,inqt,
pra. ſapientiæ ſalutaris potabit illū.Bene ſapientiæ ſalutaris:
qm̄ ſapientia carnis mors eſt:& ſapientia mundi etiā ip̄a
iimica eſt deo.Sola q̄ ex deo eſt ſapiētia ſalutaris eſt:q̄ ſm
beati Iacobi diffinitionē.Primū pudica:deinde pacifica
Iaco.3. eſt.Nā ſapiētia carnis uoluptuoſa eſt,nō pudica.Sapiētia
mūdi tumultuoſa eſt,nō pacifica.Sapiētia uerò q̄ ex deo
eſt primū pudica eſt,nō q̄rens quæ ſua ſunt,ſed quæ Ieſu
chriſti:ut nō ſuā quiſq; faciat uolūtatē,ſed cōſideret quæ
ſit uoluntas dei:deinde pacifica nō abūdās in ſuo ſenſu,
ſed alieno magis acquieſcēs conſilio uel iudicio.Tertius
aquarū uſus eſt irrigatio:quā ꝑfecto maxime neceſſariā
habent nouellæ plantationes.Alioqn aut minus ꝓficiēt,
aut ex toto ꝑibunt pre ſiccitate.Quærat ergo deuotiōis
aquas quiſquis ſeminauerit bonorū operū ſemina:ut ir
rigatus fōte gratiæ,bone cōſeruatiōis ortus,nō areſcat,
ſed in ꝑpetua uiriditate ꝓficiat.Orat em̄ ꝓ hmōi ꝓpheta:
Pſal.79. Et holocauſtū tuū,inquiēs,pingue fiat.Sic & ī laudibus
Aaron legis:qm̄ ſacrificiū eius quotidianus ignis abſum
pſit.In quibus oībus nihil aliud intelligēdū uidet̄:niſi ut
bona opera feruore deuotionis,& dulcedine ſp̄ualis gra
tiæ cōdiant̄.Putas inueniri poterit quartus fons,ut para
diſum recuperemꝰ,quatuor fontiū irrigatione amœniſſi
mū?Nā ſi terrenā paradiſum denuo nobis reddendā non
ſperamus,quō regnū cælorū ſperabimus?Si terrena,in
Ioan.3. quid,dixi uobis,& nō creditis:quō ſi dixero uobis cæle
ſtia credetis?Nunc aūt ut de exhibitiōe præſentiū firma
ſit expectatio futurorū:paradiſū habemus mlto meliorē,
& lōge delectabiliorē quàm primi parentes habuerūt:&
paradiſus noſter Chriſtus dn̄s eſt.In quo tres qdem fōtes
iam inuenimus,quartum quæramus.Habemus de fonte
miſericordiæ ad diluendas culpas,aquas remiſſiōis:habe
mus de fonte ſapientiæ ad potandū ſitim noſtram,aquas
diſcretionis:habemus de fonte gratiæ ad irrigandas plā
tas bonorū operū,aquas deuotiōis.Quæramus ad deco
quēdos cibos,aquas feruentes,aquas æmulationis.Hæ
nimirū cōdiūt & decoquūt affectiones noſtras,& ebul
Pſal.38. liunt de fonte charitatis.Vnde ait propheta.Concaluit
cor meū intra me:& in meditatiōe mea exardeſcit ignis.
Alibi quoq;.Zelus,inquit,domus tuæ comedit me.Siq
Pſa.68. dem ex dulcedine deuotiōis,diligens iuſtitiā:ex feruore
æmulatiōis,odio habet iniqtatē.Et uide ne fortè de fon
Eſaia.12. tibus iſtis predixerit Eſaias:Haurietis aquas in gaudio
de fontibus ſaluatoris.Nā ut promiſſionē hanc uitæ præ
ſentis eſſe noueris nō futuræ,illud attende qd̄ ſequit̄:di
cetis in illa die.Cōfitemini dn̄o,& īuocate nomē eius.In
uocatio quippe præſentis tēporis eſt,ſicut ſcriptū eſt.In
uoca me in die tribulationis.Porrò ex his quatuor fonti Pſal.80.
bus tres q̄dē ꝓpriè cōuenire uident̄ tribus eccleſiæ ordi
nibus,ſinguli ſingulis.Nā primus quidē cōis eſt oībus.
In multis em̄ offendimus oēs:& neceſſariū habemus mi
ſericordiæ fontē ad diluendas offenſionū ſordes.Omnes Rom.3.
inquàm peccauimus,& egemus gloria dei.Et prælati &
cōtinētes & cōiugati.Si dixerimus,qa pc̄tm̄ nō habemus 1.Ioan.1.
noſipſos ſeducimus.Quia ergo nemo mundus à ſorde,ne
ceſſarius eſt oībus fons miæ:& pari uoto debēt ad hunc
fontē Noe,Daniel,& Iob ꝓperare.De cætero quidē Iob
maxime ſapiētiæ fontē quærat:qm̄ ipſe magis inter me
dios laq̄os ambulat,ita ut magnū uideat̄ ſi à malo decli
nat.Danieli uerò currēdum eſt ad fontē gratiæ:cui nimi
rū pœnitētiæ opera,& labores abſtinētiæ,deuotiōis gr̄a
neceſſe eſt impinguare.Oportet enim ut nos maxime in
hilaritate omnia faciamus.Quoniā hilarē datorē diligit 2.Co.9.
deus.Nā & terra noſtra nequaquā fertilis eſt hmōi ſemi
nis,bonæ.ſ.cōuerſationis:ideoq; facile exareſcet:niſi cre
bris irrigatiōibꝰ adiuuet̄.Vnde & in oratiōe dn̄ica hmōi
gratiā ſub quotidiani panis noīe poſtulamus.Merito ſa
nè ne forte cadat ſuper nos terribilis illa maledictio pro
phetice imprecatiōis.Fiāt ſicut fœnū tectorū,quod pri
uſquàm euelat̄ exaruit.Fōs uerò æmulatiōis Noe conue Pſa.128.
nit ſpecialiter:quia maximæ p̄latos decet hic zelus.Qua
tuor itaq; fontes iſtos,adhuc in carne uiuētibus nobis in
ſemetipſo xp̄s exhibet:quintū qui eſt fons uitæ,poſt hoc
ſeculū repromittēs:ad quē ſitiebat ꝓpheta cū diceret.Si
tiuit anima mea ad deū fontē uiuū.Fortaſſis etiā propter Pſal.41.
hos quatuor fontes quatuor in locis uulneratꝰ eſt Chri
ſtus,adhuc uiuēs in cruce:ꝓpter quintū,cū iā tradidiſſet
ſpm̄,trāſſoratus eſt ī latere.Viuebat adhuc qn̄ foderūt ei
manus & pedes,ut nobis adhuc uiuētibus,quatuor fon
tes ex ſeipſo ꝓferret.Quintū ꝓtulit uulnus cū iā expiraſ
ſet:ut in ſe nihilominus quintū nobis fontē poſt obitum
aperiret.Sed ecce,dū loqmur de myſterijs natiuitatis re
pente deuenimus ad ſcrutāda ſacramēta dn̄icæ paſſiōis.
Nec mirū tamē ſi quærimus in paſſione,quid in natiuita
te ſua Chriſtus attulerit.Tūc em̄ cōciſſo ſacco pecuniam
quæ latebat in præciū noſtræ redemptionis effudit. Pſal.110.

De tribus mixturis. Ser.ſecundus.unde ſupra.

MAgna opera dn̄i,ait ꝓpheta Dauid.Ma
gna q̄dē oīa opa eius fratres:ſiquidē ma
gnus & ip̄e:ſed ad nos maxime ſpectant,
quæ in eis maxima eſſe uident̄.Hinc ē qd̄
pſallit idē propheta,dicēs.Magnificauit Pſa.125.
dn̄s facere nobiſcū.Deniq; quàm magni
fice nobiſcū agat,ſpecialiter tria quædā eius opa clamāt:
primæ nr̄e creationis,præſentis redēptiōis,futuræ glori
ficatiōis.Quàm magnificata ſunt ī ſingulis,opa tua dn̄e.
Tuū eſt uirtutē operū tuorū annūtiare pplo tuo:nos ip̄a
ſaltē opa non ſilemus.Triplicē fratres cōmixtionē in his
tribus cōſiderare eſt,cæleſtis planè operis,& diuinæ uir
tutis.Nā in primo ope cōditionis nr̄e de limo terræ plaſ
mauit hoiem deus,& inſpirauit in faciem eius ſpm̄ uitæ.
Qualis artifex,qualis unitor rerū:ad cuius nutū ſic con
glutinant̄ ſibi limus terræ & ſpiritus uitæ?Limus q̄dē iā
an̄ creatus erat,qn̄ in principio creauit deus cælū & ter
rā.At ſp̄us ſanè nō cōem ſed propriā habet cōditionem:
nec in maſſa creatur,ſed ſingulari quadam excellentia in
ſpiratur.Agnoſce ô homo dignitatē tuā:agnoſce gloriā
cōditiōis humanæ.Eſt em̄ tibi cum mūdo corpus:ſic em̄
decet eū qui cōſtitutus eſt ſuper uniuerſam huius creatu
ræ corporeæ molem,aliqua ei ſimilari ex parte:ſed eſt ti
bi etiā ſublimius aliquid,nec omnino comparādus es cæ
teris creaturis.Cōpacta & cōfœderata ſunt in te caro &
anima illa plaſmata,hæc inſpirata.Sed cuius intereſt hæc
commixtio?Cui hac unione præſtatur?Etenim iuxta ſa
pientiā filiorū huius ſeculi,ubi ſocian̄t ſumm̄s inferiora,
præualent

p̄ualent qui poteſtatē habēt.& humilioribus utunt̄ pro
libitu ſuo.Conculcat fortior minus fortē:ridet ſapiēs in
doctū:ſimplicē fallit aſtutus:potens deſpicit imbecillem.
Non ſic in opere tuo deus:nō ſic in tua cōmixtione:non
ad hoc ſociaſti ſpm̄ limo,ſublimē humili,dignam & excel
lentem creaturā abiectæ & inutili maſſæ.Quis nō uideat
fr̄es quātū corpori p̄ſtet aīa?Nunqd nō truncꝰ eſſet īſen
ſibilis caro inanimata?Ab anima em̄ pulchritudo:ab aīa
incrementū:ab aīa claritatis uiſus,& ſonꝰ uocis.Deniq;
ſenſus oīs ab anima eſt.Charitatē mihi cōiunctio iſta cō
mendat:charitatē in hac ipſa cōditionis ꝓpriæ pagina le
go.Charitatem īipſo ſtatim principio nō ſolum p̄dicat,
ſed ingerit mihi manꝰ benigniſſima creatoris.Et quidem
magna hæc cōiunctio dilectiſſimi:ſed ſi ſtabilis permāſiſ
ſet.Nunc aūt licet diuino fuerit munita ſigillo:ad imagi
nē qppe & ſimilitudinem ſuā creauit deꝰ hoiem:heu diru
ptū eſt ſigillū & unitas diſſipata.accedēs peſſimus ille la
tro recens ad huc ſigillum fregit:& ſic mutata ſimilitu
dine diuina cōparatus eſt miſer homo iumentis inſipiēti
bꝰ & ſimilis factꝰ eſt illis.Rectū qppe fecit deꝰ hoiem:atq;
p̄s.91. hæc ſimilitudo eius de quo ſcriptū eſt.Quia rectꝰ dn̄s deꝰ
noſter:& nō eſt iniqtas in eo.Veracē quoq; & iuſtū fecit
eū:ſicut & ipſe ueritas & iuſtitia eſt:nec unitas ipſa poſſet
diſiūgi:dum ſigilli huius integritas ꝑmaneret.Verum ſu
peruenit falſarius q indoctis ſigillum ꝓmittens meliꝰ(ue
Gen̄.3. ue)fregit,qd̄ erat manu diuinitatis imp̄ſſū.Eritis,inqt,
ſicut dij:ſcientes bonū & malum.O maleuole,ô maligne
ad qd eis huiꝰ ſimilitudo ſcientiæ?Sint certe ſicut dij,re
cti,iuſti,ueraces ſint:ſicut deꝰ in quem peccatū nō cadit.
Hoc quippe ſigillo ſtante,ſtabit unitas illa.Iam experi
mur miſeri:qd nobis perſuaſerit uerſutia diabolicæ frau
dis.Fracto namq; ſigillo ſequit̄ amarum diſſidium,triſte
diuortium.Vbi eſt qd̄ dixiſti nequā:nequaquā morieminí?
Ecce em̄ morimur oēs:& nō eſt hō q uiuat & non ui
deat mortē.Sed qd erit dn̄e deus?Nunquā ne reparabit̄,
opus tuū:& q ceciderit,nō adijciet ut reſurgat?Nō eſt q
reficiat,niſi q fecit.Itaq; ꝓpter miſeriā inopū & gemitum
pauperū nunc exurgā dicit dn̄s:ponā ī ſalutari tuo:fidu
cialiter agā in eo.Nihil ſiqdē ꝓficiet inimicus ī eo:& filiꝰ
iniqtatis nō apponet nocere ei.Nouā iquit ego facio cō
p̄s.11. mixturā:ubi & expreſſius & robuſtiꝰ pono ſigillū:eum q
nō ad imaginē meā factus:ſed eſt ip̄a imago,ſplēdor glo
riæ,& figura ſubſtātiæ,nō factꝰ ſed genitꝰ ante ſecula.Et
Pſal.21. ne fortè timeas eſſe frāgendū,audi ꝓphetā.Aruit,inqt,tā
quā teſta uirtꝰ mea:ſed talis teſta quā nec ipſe malleꝰ uni
uerſæ terræ nocere ullo mō poſſit.Sanè cū p̄ria ex duobꝰ
facta ſit:ſcd̄a iā cōiūctio ſit ex tribus:ut diſcas ex hoc ip̄o
ad ſacr̄m accedere trinitatis.Verbū qp erat ī pricipio apd̄
deū & deꝰ erat:aīa q̄ de nihilo creata ē,& an̄ nō erat:caro
de maſſa corruptiōis ſine corruptiōe aliq̄ diuio ſegregata
artificio q̄lis nulla iā caro erat uiculo idiſſolubili ī pſonæ
cocūt unitatē.Habes ī his triplex genꝰ potētiæ:qp nō erat
creatū,qd̄ pierat:repatū,qp ſup oīa erat paulominꝰ ab an
gelis minoratū.Hæc ſunt euāgelica illa ſata farinæ q̄ pari
ter fermētant̄:ut ſit panis angelorū,quē māducet hō:pa
nis cor hoīs cōfirmās.Fœlix mulier bn̄dicta ī mulieribꝰ:ī
cuiꝰ caſtis uiſceribꝰ ſupueniēte igne ſcti ſp̄us coctꝰ eſt pa
nis iſte.Fœlix in quā mulier q̄ ī hæc tria ſata immiſit fidei
ſuæ fermētū.Siqdē fide cōcepit:fide pepit:&,ut ait,eliſa
beth.Btā quæ credidit:qm̄ pfecta ſunt ea q̄ dicta ſunt ei à
Lucæ.1. dn̄o.Nec mireris qp fide eius mediāte,unitū dixeri uerbū
carni,qn̄qdē & carnē ip̄am de eiꝰ carne ſuſcepit.Sanè ne
hoc qdē pn̄ti expoſitōi obuiare pōt:qd̄ de cæleſtis regni
dr̄ ſilitudine.Neq; ei indignū uidet̄ ſi cælorū regnū fidei
mariæ cōparat̄:qua & reparat̄.Huius itaq; uiculū uniōis
nulla oīno ſoluere poterit creatura.Siqdē nec pricepshu
ius mūdi habet ī eo quicq̄:nec ip̄e ioānes ſoluere dignus
eſt corrigiā calciamēti.Quid tm̄?Soluat̄ certe aliquatenꝰ
neceſſe eſt:alioqn qd̄ diſſolutū eſt nō reſolidat̄.Panis in
teger,theſaurꝰ abſcōditus,ſapiā occulta:q̄ utilitas in his
oībus?Merito flebat ioānes,uō iueniri q aperiret librū;
& ſolueret ſignacula eiꝰ.Dū ei clauſus ſtaret:nemo ex no
bis diuinā illā attingere ſapiām p̄ualeret.Aperi tu librū
agne dei,uera māſuetudo.Fodiēdas expone iudæo manꝰ
tuas & pedes tuos,ut q in eis latet,ꝓcedat theſaurꝰ ſalutis
& copioſa redēptio.Frāge deniq; eſurietibꝰ panē tuū.So
lus ei frāgere p̄s q ſolꝰ ut cōfracta ſolides ſtare potes:& in
ip̄a cōfractiōe ſolꝰ ptātē habes ponēdi aīam,cū uolueris
reſumēdā.Tua igit̄ miſatiōe ſoluat̄ aliquatenꝰ hoc tēplū:
ſed nō penitꝰ diſſoluat̄.Separet̄ ab aīa caro:ſed x̄bū ſanè
& carnis fuet īcorruptionē,& aīæ plenā cōferat libertatē
ut ſola īter mortuos libere agat educēs uinctos de domo
carceris:ſedētes in tenebris & ī umbra mortis.Ponat aīa
ſctā carnē immaculatā,ſed reſumēdā tertia die:ut moriēs
mortē ꝑimat:& uita oīm cū reſurgēte reſurgat.Ita factū
eſt dilectiſſimi:& ita factum gaudeamus.Morte illa,mors
mortua eſt:& regenerati ſumꝰ in ſpē uitæ ꝑ reſurrectionē
ieſu xp̄i ex mortuis.Iā quid futurū ſit in unione tertia:qs
loquet̄?Nec oculꝰ uidit:nec auris audiuit:nec ī cor hoīs 1.Cor.2.
aſcēdit:q̄ præparauit deus diligētibus ſe.Conſummatio
erit illa cū tradiderit xp̄s regnū deo & pr̄i:& erūt duo nō
iā in carne una:ſed in ſp̄ū uno.Etem̄ ſi adhærēs carni uer
bū factū eſt caro:multo magis q adhæſerit deo,unꝰ ſp̄us
erit cū eo.Et in hac qdē unione media:hūilitas exhibet̄ &
hūilitas magna nimis:in ea uerò quā expectamus ad quā
ſuſpiramꝰ perfecta nobis(ſi tm̄ nobis)repoſita gl'ificatio
eſt.Quòd ſi meminimꝰ in p̄ria cōiūctiōe qua ex aīa & car
ne cōpactꝰ eſt hō,charitatē comēdari:merito hūilitas emi
net in ſecūda:qa ſola uirtꝰ eſt hūilitatis læſæ repatio cha
ritatis.Porrò qp unit̄ rōnalis aīæ creatura terreno corpo
ri oīno nō eſt hūilitati aſcribere:ſiqdē nō ex deliberatiōe
ꝓpria carni miſcet̄:ſed creādo īmittit̄:īmittēdo creat̄.Nō
ſic ſanè ſummꝰ ille ſp̄us,q cū eſſet magis bonꝰ ipſo bn̄pla
citi ſui arbitrio,acceſſit ad corpus coinquinatū.Merito
deniq; charitatē & hūilitatē ſequit̄ glorificatio:quia ſine
charitate nihil ꝓdeſſe p̄t.Et nēo niſi q ſe hūiliat exaltabit̄. Luc.14.

In natali dn̄i de loco & tpe & alijs circūſtātijs.S.III.

DVo q̄dā rerū gn̄a fr̄es in hac natiuitate dn̄i cō
ſidero non ſolū diuerſa:ſed & diſſimilia ualde.
Siqdē & puer q naſcit̄ deꝰ eſt:& mater de qua
naſcit̄ uirgo eſt:& partꝰ ip̄e ſine dolore eſt.Ful
get ī tenebris lux noua de cælo,gaudiū magnū angelus
euāgelizat.Laudat multitudo cæleſtis militiæ:datur gl'ia
deo & ī terra pax hoībꝰ bonæ uolūtatis.Currūt paſtores
inueniūt qd̄ ad eos dictū eſt uerbū:nūciāt alijs:qcūq; au
diūt ammirant̄.Hec & his ſimilia dilectiſſimi diuinæ uir
tutis ſunt:nō fragilitatis hūanæ.Vaſa ſunt aurea & argē
tea:qbꝰ ꝓ tāta ſolēnitate ī mēſa dn̄i etiā egenis qbuſcūq;
hodie miniſtrat̄.Nō eſt nobis tollere iſta:nō nobis datur
aureꝰ diſcus aut cyphus:ſed q in eis eſt cibus & potus. B
Diligēter cōſidera ait ſapiēs:q̄ tibi apponūt̄.Et ego qui
dē agnoſco meæ eſſe natiuitatis huius tp̄s & locū,infanti
lis corpis teneritudinē,puuli uagitus & lachrymas:ſed &
ipſorū qbus primo annūciat̄ natiuitas ſaluatoris paupta
tē paſtorū atq; uigilias.Mea ſunt hæc:ꝓ me faciūt,mihi
apponunt̄,mihi proponunt̄ imitanda.Hyeme natus eſt,
nocte natus eſt chriſtus.Nūquid credimꝰ caſu factum:ut
in tāta aeris inclementia & in tenebris naſceret̄,cuius eſt
hyems & æſtas,dies & nox?Nō eligūt paruuli,cæteri qn̄
naſcant̄:quippe quibus adhuc uix incipientibus uiuere,
nullus ſubeſt rōnis uſus,nulla eligendi libertas,facultas
nulla deliberādi.Chriſtus fratres:& ſi homo erat:erat tm̄
in principio apud deū & deus erat eiuſdē,cuius nūc eſt ſa
pientiæ,& ptātis:ut pote dei uirtus & dei ſapiā.Naſcitu
rus itaq; dei filius:cuius in arbitrio erat quodcūq; uellet
eligere tp̄s:elegit qd̄ moleſtius eſt p̄ſertim puulo & pau
peris mr̄is filio:q̄ uix pānos hr̄et ad inuoluendū præſepe
ad reclinēdū.Et cū eſſet tāta neceſſitas:nullam audio pel
liū fieri mentionē.Primus Adā pelliceis ueſtitur tunicis:
pannis ſecundus obuoluitur.Non eſt tale iudiciū mūdi.
Aut iſte fallit̄:aut mundus errat.Sed diuinā falli impoſſi
bile eſt ſapiētiā.Merito proinde & carnis prudētia:mors 1.Cor.3.

ſiqdeꝰ & ip̄a inimica eſt deo,& ſeculi quoqꝫ prudētia ſtul-
titia noiatꝰ.Quid em̄ꝰ Chriſtꝰ utiqꝫ q nō fallitꝰ,eligit qđ car
ni moleſtiꝰ eſt.Id ergo meliꝰ,id utiliꝰ,id potiꝰ eligēdū:&
qſqs aliud doceat uel ſuadeat,ab eo tāq̄ à ſeductore cauē
dū.Iā uerò etiā nocte uoluit naſci.Vbi ſunt q tā īpudēter
oſtentare geſtiūt ſemetipſosꝰ Chriſtꝰ eligit qđ ſalubrius
iudicat:uos eligitis qđ reprobat ille.Quis prudentior è
duobusꝰ Cuius iudiciū iuſtius:cuiꝰ ſententia ſaniorꝰ De
niqꝫ tacet chriſtus non ſe extollit:nō magnificat:nō p̄di-
cat:& ecce annunciat eū angelus:laudat multitudo cæle
ſtis exercitus.Et tu ergo q chriſtū ſequeris:inuētū abſcō
de theſaurum.Ama neſciri:laudet te os alienū,ſileat tuū.
Pſal.49 Adhuc aūt in ſtabulo naſcitꝰ xp̄s:& in p̄ſepio reclinatꝰ.Et
nōne ip̄e eſt q dicit.Meꝰ eſt orbis terræ & plenitudo eiꝰꝰ
Quid ergo ſtabulū elegitꝰ Planè ut reprobet gloriā mū-
di:dānet ſcl'i uanitatē.Necdū loqꝰ lingua:& q̄cūqꝫ de eo
ſunt clamāt:p̄dicāt:euāgelizāt.Ipſa quoqꝫ īfātilia mēbra
nō ſilēt.In oībus mūdi iudiciū arguitꝰ,ſubuertitꝰ,confuta
tur.Quis em̄ hoīm ſi daretꝰ optio,nō magis eligeret robu
Eſaiæ.7. ſtum corpꝰ & ætatē intelligibilē quàm infantileꝰ O ſapīa
q̄ de occultis traheris:ô uere incarnata & uelata ſapīa.Et
tn̄ frēs ipſe ē ꝓmiſſus olim p Eſaiā.Paruulꝰ ſciēs reproba
Ioan.1. re malū,& eligere bonū.Malū ergo uoluptas corpis: bo
nū uerò afflictio eſt.Siqdē & hanc elegit:& illā reprobat:
puer ſapiens,uerbū infans.Verbū em̄ caro factū eſt:caro
infirma:caro infantilis:caro tenera:caro impotens omnis
operis:oīs laboris īpatiens.Et uere fratres uerbum factū
eſt caro:& ſic habitauit in nobis.Dum eſſet in principio
apud deum:lucē habitabat īacceſſibilē:& nō erat qui ca
Eſa.40. peret illud.Quis ei inueſtigauit ſenſum dn̄i:aut qs cōſilia
1.Cori.2 rius eius fuitꝰ Carnalis hō non ꝑcipit ea q̄ ſunt ſp̄us dei:
ſed iā capiat & carnalis:qa uerbū factū eſt caro.Si nihil p̄
ter carnē nouit audire:ecce uerbū caro factū eſt:audiat il-
lud uel in carne.O hō,in carne tibi exhibetꝰ ſapientia illa
quōdā occulta:ecce iam trahitꝰ de occultis:& ipſis ſeſe in
gerit ſenſibꝰ carnis tuæ. A Carnaliter ut iā dixerim p̄di
catꝰ tibi:fuge uoluptatē qa poſita eſt mors ſecus introitū
Math.3. delectatiōis.Age pœnitētiā:qa p hanc appropinquat re-
gnū dei.Hoc tibi p̄dicat ſtabulū iſtud:hoc p̄ſepe clamat:
hoc membra illa infantilia manifeſte loquuntꝰ:hoc lachry
mæ & uagitꝰ euāgelizāt.Plorat qppe xp̄s:ſed nō ſicut cæ
teri aut certè nō quare cæteri ſolēt.In alijs ſenſus:in xp̄o
p̄ualebat affectꝰ.Patiuntꝰ illi:nō agunt:utpote nec ipſius
adhuc uſū uolūtatis habētes.Illi ex paſſiōe lugēt:xp̄s ex
cōpaſſiōe.Illi iugū graue ꝙ ē ſup oēs filios adæ:xp̄s filio
rū adæ pctā deplorat:& certè ꝓ qbꝰ nūc lachrymas fūdit,
poſtea fūdet & ſanguinē.O duritia cordis mei.Vtinā dn̄e
Ezech.11 ſicut v̄bū caro fctū ē:ita & cor meū carneū fiat.Siqdē &
hoc pollicitꝰ eſt p ꝓphetā.Auferā,inqt,a uobis cor lapi-
deū:& dabo uobis cor carneū.Frēs lachrymæ xp̄i mihi &
pudorē pariūt & dolorē.Ludebā ego foris ī platea:& ī ſe
creto regalis cubiculi ſup me ferebatꝰ iudiciū mortis.Au
diuit hoc unigenitꝰ eiꝰ:exijt poſito diademate,ſacco ueſti
tꝰ,aſpſus cinere caput,nudꝰ pedes,flēs & eiulās ꝙ morte
dānatꝰ eēt ſuulꝰ eiꝰ.Intueor illū ſubito ꝓcedētē:ſtupeo
nouitatē:cām ꝑcūctor & audio.Quid facturꝰ ſūꝰ Adhuc
ne ludā:& deludā lachrymas eiusꝰ Planè ſi inſanꝰ ſum,&
mētis inops,nō ſequar eū:nec ſimul cū lugēte lugebo.Ec
ce unde pudor.Dolor & timor undeꝰ Vtiqꝫ qa ex cōſide-
ratiōe remedij,ꝑiculi mei æſtimo q̄titatē Neſciebā:ſanus
mihi uidebar:& ecce mittitꝰ uirginis filiꝰ:filiꝰ dei altiſſimi
& iubetꝰ occidi:ut uulneribꝰ meis p̄cioſo ſanguīs illiꝰ bal
ſamo medeatꝰ.Agnoſce ô hō quàm grauia ſūt uulnera ꝓ
qbꝰ neceſſe ē dn̄m xp̄m uulnerari.Si nō eſſet hæc ad mor-
tē & mortē ſēpiternā:nū q̄ ꝓ eorū remedio dei filiꝰ more-
retꝰ.Pudet itaqꝫ dilectiſſimi ꝓpriā negligētē diſſimulare paſ
ſionē,cui tātā à maieſtate tāta:exhiberi uideo cōpaſſionē.
Cōpatitꝰ filiꝰ dei & plorat hō patitꝰ & ridebit.Sic & medi
ciæ æſtimatio:& doloris mihi & timoris exaggeratio eſt.
Verū ſi diligēter obſeruē p̄cepta medici:erit etiā cōſola-
tiōis occaſio.Sicut ei grauē agnoſco morbū:cui tāta ap-
ponitꝰ medicina:ſic & ex hoc ipſo nō incurabilē eſſe cōie-
ctor.Neqꝫ ei p̄cioſiſſimas ſpecies fruſtra īſumeret medicꝰ
ſapiens:imo ſapiētia ipſa.Porrò fruſtra inſumi cōſtat nō
ſolū ſi abſqꝫ eis facilis eſſet curatio:ſed multo magis ſi &
cū eis ſit īpoſſibilis.Animat itaqꝫ ad pœnitētiā & accēdit
uehemētius deſideriū ſpes cōcepta.Sanè accedit ad cōſo
latione ipſa quoqꝫ q̄ paſtoribus uigilātibus exhibita eſt
uiſitatio & allocutio angelorū.Ve uobis diuites q habe
tis cōſolationē ueſtrā ut iā nō mereamini habere cæleſtē.
Quàm multi ei nobiles ſm carnē:quàm multi potētes:q̄
multi ſapientes huius ſeculi hora illa in ſtratis mollibus
quieſcebāt:& nemo eorū dignus habitus eſt nouā uidere
lucē:ſcire magnū illud gaudiū:angelos audire cātātes glo
ria in excelſis deo.D Agnoſcāt igitꝰ hoīes qa qui in labo
re hoīm nō ſunt:uiſitare ab angelis nō merentꝰ.Agnoſcāt
q̄ placeat ſupnis ciuibus labor,cuius ſpiritualis ītētio eſt:
qn̄quidē & eos q ꝓ uictu corpis,corpali urgēte neceſſita
te laborāt:ſuo dignantꝰ alloqo:& alloqo tā felici.Nimirū
hūanā in eis agnoſcūt ordinationē:qua cōſtituit deus in Gen̄.3.
ſudore uultus ſui ueſcatꝰ adā pane ſuo.Obſecro uos dile-
ctiſſimi cōſiderate diligētiꝰ quātū fecerit deꝰ ꝓ ur̄a exhor
tatiōe & ſalute:nec infructuoſus inueniatur in uobis ſer
mo tā uiuus & efficax:ſermo fidelis & oī acceptione di-
gnus,ſermo nō tā oris q̄ opis.Putatis frēs parū mihi mo
leſtum eſſe:ſi hoc ipſum uerbum ꝙ nūc loquor ad uos ua
cuum & ſine aliqua utilitate deperire in cordibus ueſtris
noſſemꝰ Et quis ſum ego:aut quis eſt hic ſermo meusꝰ Si
hunc tātillum uocis laborē inutilē eſſe doleret hō puſil-
lus,imo & nihili:quàm iuſtius indignabitur dn̄s maieſta
tis:ſi tātā eius operā nr̄a aut duritia,aut negligētia cōtin
gat euacuariꝰ Auertat hoc à ſeruulis ſuis qui pro eorum
ſalute induere dignatus eſt formā ſerui unigenitus dei pa
tris:qui eſt ſuper omnia deus benedictus in ſecula.

Itē in natali dn̄i de eo ꝙ paſtores inuenerunt mariā
& Ioſeph & infantē poſitum in præſepio.Sermo. IIII.

AGnoſcite frēs dilectiſſimi:quāta ſit hodierna ſo-
lēnitas:cui & dies breuis:& terræ anguſta eſt la-
titudo:loco pariter & tpe dilatatꝰ.Noctē p̄occu
pat:cœlū replet an̄quā terrā.Nox em̄ ut dies il-
luminata eſt:cū intēpeſte noctis hora paſtores circūfulſit
lux noua de cælo. B Et ut noueritis quo in loco ſolēni-
tatis huiꝰ cœperint gaudia celebrari qđ iā āgelis erat:fu
turū oī pplo gaudiū euāgelizatꝰ:ſed & cōfeſtim adeſt diui
nis pſonās laudibꝰ cæleſtis exercitꝰ multitudo.Hic eſt ꝙ
ſolēnis ducitꝰ nox iſta p̄ cæteris,ī pſalmis,hymnis,& cāti-
cis ſp̄ualibꝰ:& his potiſſimū ī uigilijs ſine ulla hæſitatiōe
credēdū eſt cæleſtes illos pricipes p̄uenire cōiūctos pſal-
lētibus:ī medio iuuēcularū tympaniſtriarū. Sed q̄ multa
hodie gēmis & auro fulgēt altaria:quāti ubiqꝫ pallijs pa
rietes adornantꝰ.Putas ad hæc diuertēt angeli:& pānoſos
hoīes declinabūtꝰ Si ita eſt:cur paſtoribus obuiū magis
apparuere q̄ terræ regibus:q̄ ſacerdotibus tēpliꝰ Cur &
ip̄e ſaluator cuius eſt aurū pariter & argētū:ſacrā ī corpe
ſuo dedicat paupertatēꝰ Aut certe cur pauptas ip̄a tā ſo-
licite enarratꝰ ab angelosꝰ C Neqꝫ em̄ ſine certi rōne my-
ſterij pānis ſaluator obuolutꝰ & ponitꝰ ī p̄ſepio:qn̄ id ma
nifeſte ī ſignū nobis cōmēdatꝰ ab angelo:hoc,inqt,uobis
ſignū.Inuenietis īfantē pānis īuolutū.In ſignū poſiti ſūt
panni tui dn̄e Ieſu:ſed in ſignum cui à multis uſqꝫ hodie Lucæ.2.
contradicitur.Multi quippe uocati:ſed non multi electi:
& ideo nec ſignati.Agnoſco certè agnoſco Ieſum magnū
ſacerdotem,ſordidis opertum ueſtibus,dum altercaretur
cum diabolo. Scientibus ſcripturas loquor: & quibus
non ignota eſt prophetica uiſio zachariæ.Vbi uerò exal
tatum eſt caput noſtrum ſuper inimicos noſtros:ex hoc
planè mutauit ueſtem,decorem induit amictus lumine ſi-
cut ueſtimento.Exemplum dedit nobis:ut & nos eadem
faciamus.Vtilior ſiquidē in cōflictu lorica ferrea:quàm
ſtola linea:licet oneri ſit illa,hæc honori.Erit cum & mē-
bra ſequentur caput,ut corpus iam uniuerſum uno pſal-
lat ſpiritu:& dicat.Concidiſti ſaccum meum: & circun- Pſal.26.
dediſti

dediſti me lætitia.Inuenientes,inqt,infātē pānis īuolutū
Luc.2. & poſitū in p̄ſepio.Et poſt pauca.Venerūt ait euāgeliſta
feſtinātes:& inuenerūt mariā & ioſeph:& infantē poſitū
in p̄ſepio. D Quid eſt ꝙ ſola ab angelo cōmēdari uide
tur hūilitas: nec tn̄ ſola à paſtoribus inueniriꝰ Fortè ſpe-
cialius cōmendat angelus hūilitatē:qa ruētibus cæteris
per ſuperbiā,ip̄e in hūilitate ſtetiſſet.Aut ꝓpterea certè
cœlitꝰ annūciatꝰ hūilitas:ꝙ hæc quaſi ꝓpria uirtus diui-
næ exhibēda ſit maieſtati.Sola tn̄ nō potuit inueniri: qa
ſemp gr̄a datꝰ hūilibus.Inuenerūt ergo maria & ioſeph:
& infantē poſitū in p̄ſepio. E Sicut em̄ ſaluatoris infan
tia manifeſtā prætēdit humilitatē:ſic per uirginē cōtinē-
tia:iuſtitia per ioſeph uirū iuſtum cuius laus eſt in euāge
lio,non incongrue deſignatur. Sanè continentiam de-
beri carni quis neſciat ꝰ Iuſtitia uerò uirtus eſt quod
ſuum eſt cuiqꝫ tribuēs:& hec erga ꝓximos eſt neceſſaria.
Porrò humilitas deo nos reconciliat:deo facit eſſe ſubie
Luce.1. ctos:deo placet in nobis:ſicut ait uirgo beata.Reſpexit,
deus hūilitatē ancille ſuæ. A Itaqꝫ qui fornicatꝰ peccat
in corpus ſuū:qui iniurioſus eſt in ꝓximū:qui extollitꝰ &
inflatꝰ in deū.Fornicator ſemetip̄m dehoneſtat:iiurioſus
Eſa.42. moleſtat ꝓximū:elatus qđ in ſe eſt deū īhonorat.Gloriā
meā,dn̄s ait,alteri nō dabo.Et ſuperbꝰ:ego,inquit,mihi
eā licet nō dederis uſurpabo.Nec em̄ placet ei angelica
diſtributio:dans gloriā deo:pacē hoībus. B Nō ergo
colit deū:ſed aduerſus eū extollitꝰ impius planè & infide
lis.Quæ eſt em̄ pietas niſi cultꝰ deiꝰ Quis uerò deū colit
niſi qui uolūtarie ei ſubiectꝰ eſt:& ſicut oculi ſeruorū in
manibus dn̄orū ſuorū:ſic oculi cordis eius ad dn̄m deū
ſuū.Vt ergo inueniatꝰ ī nobis ſemp maria,& ioſeph,& in
fans poſitus in præſepio:ſobrie & iuſte & pie uiuamus in
Titū.2. hoc ſeculo.Propter hoc em̄ apparuit gr̄a dei erudiēs nos
& p hoc quoqꝫ illius gloria apparebit.Sic em̄ habes.Ap-
paruit gr̄a dei oībꝰ hoībꝰ erudiēs nos:ut abnegātes īpie
tatē & ſecularia deſideria:ſobrie iuſte & pie uiuamus in
hoc ſeculo,expectātes beatā ſpē:& aduētū glorie magni
dei.Apparuit ī puulo gr̄a ad eruditionē.Sed hic erit ma
gnꝰ:ſicut de eo gabriel locutꝰ eſt:& q̊s puulꝰ erudierit ad
hūilitatē cordis & māſuetudinē:magnificabit poſtmodū
& gl'ificabit magnꝰ & gl'ioſus aduenies ieſus xp̄s dn̄s nr̄.

In natali dn̄i de uerbis apoſtoli Bn̄dictus deus
& pater domini &c.Sermo quintus.

BEnedictus deus & pater dn̄i Ieſu xp̄i:pr̄ mi-
2.Cori.1 ſericordiarū & deus totius cōſolatiōis:q cōſo
latꝰ nos in oī tribulatiōe nr̄a.Bn̄dictus qui pro
pter nimiā charitatē ſuā,qua dilexit nos,filiū
ſuū dilectū ī quo ei bn̄ cōplacuit,miſit:p quē reconciliati
pacē habeamus ad eū:& idē ſit nobis recōciliatiōis huiꝰ
& mediator & obſes.Nō eſt qđ uereamur frēs mei ſub tā
pio mediatore:nō eſt qđ de tā fido obſide dubitemꝰ.Sed
qualis mediator eſt,inqes qui ī ſtabulo naſcitꝰ:ī p̄ſepio po
nitꝰ,pānis inuolutꝰ,ſicut cæteri:plorat ut cæteri:deniqꝫ in
fans iacet ut cæteri conſueuerūtꝰ Magnus plane mdia-
tor eſt etiā ī his oībus q̄ ad pacē ſunt nō pfunctorie.ſed ef
E ſa.40. ficaciter quærēs.Infans qdē eſt:ſed uerbū infans,cuiꝰ ne
ipſa qdē infantia tacet.Cōſolamini cōſolamini dicit dn̄s
deus ur̄:dicit hoc emanuel nobiſcum deus. C Clamat
hoc ſtabulū:clamat p̄ſepe:clamāt lachrymæ:clamāt pan-
ni.Clamat ſtabulū:curādo ſeſe hoī q in latrones inciderat
præparari.Clamat p̄ſepe:eidē hoī qui iumētis cōparatus
fuerat pabulū miniſtrari.Clamāt lachrymæ:clamāt pāni
eiuſdē ipſius cruēta iā uulnera ablui & detergi.Siquidē
nullo horū xp̄s eguit:nihil horum illi ꝓpter ſe:magis aūt
Lucæ.10 oīa ꝓpter electos.Verebuntꝰ filiū meum,ait,pr̄ miſericor-
Pſal.48 diarū.Verū id quidē dn̄e:reuerētur eū.Sed quiꝰ Nō pla-
ne iudæi ad quos miſſus:ſed electi propter quos miſſus.
Mat.21. D Reueremur eum nos in præſepio:reueremur ī pati
bulo:reueremur in ſepulchro.Deuote ſuſcipimus tenerū
propter nos:cruentum propter nos: pallidum propter
nos:ſepultum propter nos reueremur.Deuote adoramꝰ
cum magis:deuote amplectimur cum ſymeone ſancto in-
fantiā ſaluatoris:ſuſcipiētes miam tuā in medio tēpli tui.
Siquidē ipſe eſt de quo legimus. E Mia dn̄i ab æterno Pſal.102
Alioquin qd coæternū patri niſi filius & ſp̄uſſanctusꝰ Et
uterqꝫ quidē nō tā miſericors quàm ipſa uere mia:nihilo
minus etiā pater miſericordia eſt atqꝫ hi tres nō niſi una
miſericordia:ſicut una eſſentia:una ſapientia:una diuini-
tas:una maieſtas.In eo tn̄ ꝙ pater miarū dicitꝰ deus:qs nō
uideat uelut ꝓprio noīe filiū deſignariꝰ Et bn̄ dicitꝰ pater
miarū cui ꝓpriū eſt miſereri ſemp & parcere.Sed forte qs Pſal.35.
dicat.Quō illi ꝓpriū eſt miſereri:cuiꝰ iudicia abyſſus mul
taꝰ Neqꝫ em̄ dr̄ oēs uiæ eiꝰ ſola mia,ſed mia & ueritas.Nō Pſa.24.
minus iuſtus quàm miſericors eſt:cui mia & iudiciū decā
tatꝰ.Verū id qdē cui uult miſeretꝰ & quē uult indurat: ſed
ꝙ miſeretꝰ propriū illi eſt:ex ſe em̄ ſumit materiā & uelut
quoddā ſeminariū miſerēdi. A Nā ꝙ iudicat & condē-
nat nos eū quodāmodo cogimus:ut lōgè aliter de corde
ipſius miſeratio quàm aīaduerſio ꝓcedere uideatꝰ.Ipſum
audi dicētē.Nunqd uoluntatis meæ eſt mors impij dicit
dn̄s:& nō magis ut cōuertatꝰ & uiuatꝰ B Recte igitꝰ nō Eze.18.
pater iudiciorū uel ultionū dicitꝰ:ſed pater miarū:nō mō
ꝙ pr̄ uideatꝰ miſereri potiꝰ quàm indignari:& quēadmo-
dū pr̄ filiorū miſereatꝰ timētiū ſe:ſed eo magis ꝙ miſeren-
di cauſam & originē ſumat ex ꝓprio iudicādi uel ulciſcē
di magis ex nr̄o.Sed ſi ꝓpter hoc pr̄ miſericordiæ:quare
pr̄ miarūꝰ Semel locutꝰ ē deꝰ (ait ꝓpheta) duo hæc audi- Pſal.6.
ui:qa ptās dei eſt & tibi dn̄e mia. C Cæterū apoſtolꝰ no
bis in uno uerbo ī filio uno ip̄am quoqꝫ miam duplicē cō
mēdat patrē dicēs:nō unius tn̄ miæ ſed miarū:& deū nō
unius ſed totius cōſolationis:q cōſolatꝰ nos nō mō in hac 2.cori.1.
uel in illa:ſed in omni tribulatiōe.Miſericordiæ dn̄i mul-
tæ,ait quidā:uidelicet qa multæ tribulationes iuſtorū & Thren̄.3
de oībus his liberabit eos dn̄s.Vnꝰ eſt dei filius unū uer-
bū:ſed miſeria nr̄a multiplex:nō mō magnā miam, ſed &
multitudinē q̄rit miſerationū.Fortè tn̄ ꝓpter ſubſtātiam
duplicē qua ſubſiſtit hūana cōditio cū ſit utraqꝫ tā miſe
ra:nō īcōgrue duplex hoīm dicatꝰ eſſe miſeria:licet ſit mul
tiplex ī utraqꝫ.Siquidē & corpis & cordis nr̄i tribulatio-
nes multiplicatæ ſunt:ſed ab utriſqꝫ neceſſitatibus eruit:
qui totū hoīem ſaluū facit.Cū ergo unꝰ ille & unicꝰ dei fi
liꝰ & iā nūc uenerit ꝓpter aīas,tollere.ſ.pctā mūdi:& ſcđo
ꝓpter corpa ſit uēturus ut ea reſuſcitet & cōfiguret corpi
claritatis ſuæ:nō incōgruū fortaſſe uidebitꝰ:ut in eo ꝙ pa
trē miarū bn̄dicimꝰ duplicē hāc miam cōfiteamur. D Su
ſcipiēs em̄ hūanæ naturæ corpus ſimul & aīam nō mō ſe-
mel cōſolamini ſed (ut ſupra quoqꝫ meminimꝰ) cōſolami
ni cōſolamini dicit dn̄s deꝰ ur̄:ut uidelicet certi ſimus ꝙ
utrūqꝫ ſit ſaluaturꝰ:q neutrū ſuſcipe eſt dedignatus.Sed
quibꝰ putasꝰ Planè ī populo ſuo.Ip̄e ei & nūc ſaluū faciet
nō quoſcūqꝫ:ſed ppl'm ſuū a pctis eorū:& poſtmodū nō oē
corpꝰ ſed corpꝰ hūilitatis cōfigurabit corpori claritatis
ſuæ.Deniqꝫ ppl'm ſuū cōſolatꝰ:utiqꝫ ppl'm hūilē quē ſaluū
faciet:nā oculos ſupborū hūiliabit. E Vis noſſe populū
eiꝰꝰ Tibi derelictꝰ eſt paup:ait hō ſm cor dei.Sed & ipſe Pſal.9.
in euāgelio.Ve uobis,inqt,diuites q habetis cōſolatiōē Lucæ.6.
ur̄am.Vtinā nos dilectiſſimi in eo ppl'o īueniri ſemp opte
mus:nō cui dicit ue:ſed quē cōſolatꝰ dn̄s deus ſuus.Quid
em̄ cōſoletꝰ eos q ſuā hn̄t cōſolationēꝰ Nō cōſolatꝰ xp̄i īfā-
tia garrulos:nō cōſolantꝰ xp̄i lachrymæ cachinnantes:nō
cōſolantꝰ pāni eiꝰ ambulātes ī ſtolis:nō cōſolantꝰ p̄ſepe &
ſtabulū amātes primas cathedras ī ſynagogis:ſed æquani
miter forte uniuerſam hāc cōſolationē expectātibꝰ in ſilē
tio dn̄m:lugētibꝰ:pānoſis: paupibꝰ cedere uidebūtꝰ. F
Cæterū audiāt ꝙ & ip̄i quoqꝫ āgeli nō alios cōſolantꝰ.Vi
gilātibꝰ em̄ paſtoribꝰ & cuſtodiētibꝰ uigilias noctis euā
gelizatꝰ gaudiū nouæ lucis:& eis natꝰ dr̄ eē ſaluator.Pau
peribꝰ atqꝫ laborātibꝰ:nō uobis diuitibꝰ q ur̄am habetis
conſolationē & ue diuinū:inter ipſas uigilias noctis dies
ſctificatꝰ illuxit:& nox ſicut dies illuminata:imo ī diē mu
tata eſt dicēte angelo.Quia natꝰ eſt uobis ſaluator hodie
utiqꝫ:nō in hac nocte.Siquidē nox præceſſit:dies aūt ap
propinquauit:uerus utiqꝫ dies ex die ſalutare dei Ieſus Lucæ.1.
chriſtus dn̄s noſter:qui eſt ſuper oīa benedictus in ſecula.

In natali ſanctorū innocentū de q̃tuor cōtinuis ſolē-
nitatibus:ſcilicet natiuitatis domini,ac ſanctorū ſtepha-
ni,Iohannis,& innocentum.Ser.I.
Pſal.117. BEnedictus qui uenit in noīe dn̄i:deus dn̄s & il-
luxit nobis.Bn̄dictū nomē gloriæ eiꝰ quod eſt
ſanctū.Neque enim ocioſe uenit quod ex ma-
ria natū eſt ſanctū:ſed copioſe diffundit & no-
mē & gratiā ſanctitatis.Nimirum inde ſtephanus ſanctus
inde iohānes ſctūs:inde ſancti etiā innocētes.Vtile proin-
de diſpenſatione triplex iſta ſolēnitas natale dn̄i comita-
tur,ut nō modo inter cōtinuas ſolennitates deuotio cōti-
nua perſeueret:ſed & fructus dn̄icæ natiuitatis exinde no-
bis,uelut ex quadā proſecutione euidētius innoteſcat.Si
quidē aduertere eſt in his tribus ſolēnitatibus triplicem
quādā ſpeciē ſanctitatis:nec facile præter hæc tria ſctōrū
genera quartū aliud poſſe arbitror in hoībꝰ reperiri.Ha-
bemus in beato ſtephano martyrij ſimul & opus & uolū-
tatē:habemus ſolā uolūtatē in btō Ioanne:ſolū in beatis
innocētibus opus.Biberūt oēs hi calicē ſalutaris,aut cor-
Ma.20. pore ſimul & ſpū,aut ſolo ſpū,aut corpore ſolo.Calicem
quidē meū bibetis:ait dn̄s iacobo & Ioanni:nec dubium
quin de paſſiōis calice loquereť.Demū cū petro diceret.
Ioan.21. Sequere me:euidēter eū ad imitationē ſuæ prouocās paſ-
ſiōis:cōuerſus ille uidit diſcipulū quē diligebat Ieſus ſe-
quētē:nō tā greſſu corporis quàm prōpte deuotiōis affe-
ctu.Et bibit ergo Ioannes calicē ſalutaris : & ſecutus eſt
dn̄m ſicut petrus:& ſi nō oīmodo ſicut petrꝰ.Quòd eū
ſic māſit ut nō etiā paſſione corporea dominum ſequere-
tur diuini fuit conſilij ſicut ipſe ait.Sic eum uolo manere
donec ueniam.Ac ſi dicat.Vult quidem & ipſe ſequi:ſed
ego ſic eum uolo manere. C An uerò de innocentum
Vbi ſup̄ coronis quis dubitet?Ille pro Chriſto trucidatos infan-
tes dubitet īter martyres coronari.q regeneratos in xp̄o
nō credit inter adoptionis filios numerari.Alioquin q̄n
coæuos ſibi pueros,puer ille qui natus eſt nobis nō con-
tra nos propter ſe patereť occidi: quod utiq; ſolo nutu
poterat ꝓhibere:niſi melius aliquid eis prouideret :ut
quēadmodū cæteris infātibus:tūc quidē circūciſio:nūc
uerò baptiſmus.ſine ullo propriæ uoluntatis uſu ſufficit
ad ſalutē ſic nihilominꝰ pro eo ſuſceptū martyrium illis
ſufficeret ad ſanctitatē.Si quæris eorū apud deū merita
ut coronarētur:quare & apud herodē crimina ut truci-
darētur,An forte minor chriſti pietas,quam herodis im-
pietas:ut ille quidē potuerit innoxios neci dare:chriſtus
nō potuit ꝓpter ſe occiſos coronare?Sit ergo ſtephanus
martyr apud hoīes:cuius uolūtaria paſſio euidēter appa-
ruit in eo uel maxime ꝙ ī ipſo mortis articulo tā pro per-
ſequētibus quàm pro ſeipſo ſolcitudinē gereret amplio-
rē:uinceretq; in eo ſenſum corpore paſſiōis internæ cō-
paſſionis affectus:ut illorū magis ſcelera quàm ſua uulne-
ra plāgeret.Sit Ioannes apud angelos martyr quibus tā-
quàm ſpūalibus creaturis ſpiritualia deuotionis eius ſi-
gna certius innotuerūt.Cæterum hi ſunt,planè martyres
tui deus:ut in quibus nec homo nec angelus meritum in-
uenit:ſingularis tuæ prærogatiua gratie euidētius com-
Pſal.8. mēdetur.Ex ore infātiū & lactentium perfeciſti laudem.
Lucæ.1. Gloria in excelſis deo:angeli dicunt:& in terra pax homi-
nibus bonæ uolūtatis. Magna quidē:ſed audeo dicere:
needū perfecta laus,donec ueniat qui dicat.Sinite paruu-
Mat.19. los ad me uenire:quia taliū eſt regnū cælorū:& pax hoī-
bus:etiā ſine uolūtatis uſu in ſacramēto pietatis.Cōſide-
rēt hæc qui de opere & uolūtate cōtentioſis ſolent diſpu-
tationibus corrixari.cōſiderent & aduertant neutrū ne-
gligi oportere ubi nō uidetur deeſſe facultas:preſertim,
cū utrūq; ſine altero:ubi tamē facultas deeſt nō mō ſalu-
tē cōferre poſſit:ſed etiā ſctitatē.Sed & hoc quoq; firmi-
ter teneāt prodeſſe quidē opus ſine uolūtate:nō aūt con-
tra uolūtatē:ut unde ſaluanť īfantes:inde magis dānētur
ficte accedētes.Nihilominus ſanè in quibuſdā uolūtas ſi-
ne ope ſufficiēs eſt:nō aūt cōtra opus,uerbi cā.Rapiť q̄s
in bona quidē uolūtate:ſed needū pfecta:needū idonea:
martyriū ſuſtinere.Quis illi audeat pro hac imperfectiōe
negare ſalutē?Fortè eū ꝓpterea nō ſiniť in illā grauē tē-
tationē uenire:ne deficiat & dānetur.Nimirū ſi in hac tā
infirma uolūtate īduceretur in eā,quæ ſupra ipſum eſt ,tē-
tationē,nec uolūtas roboraretur:quis illū dubitet defe-
cturū:negaturū,& ſi in eo mori contigerit etiā periturū:
Qui eū erubuerit me corā hoībus:erubeſcā & ego eum, Luce.9.
ait,dn̄s,corā angelis dei.In ea igitur imperfecta uolūtate
ī qua ſaluať q̄s ubi deeſt facultas opis:iā nō ſaluari poſſet
propter defectū operis:uel opus defectionis.Idē uero &
mihi ignorātia poſſet accidere.Emulemur proinde chari-
tatē & ſectemur bona opa fratres mei:nec īfirmitatis:nec
ignorātiæ pctā ullo mō paruipēdētes.Magis aūt ſoliciti
& timorati agamus gr̄as benigniſſimo & largiſſimo ſal-
uatori:qui humane ſalutis occaſiones tā copioſa charita-
te perquirit:ut in his uoluntatē & opus,in his ſine opere
uoluntatē,in his etiam ſine uoluntate opus ſalutis inue-
nire lætetur : qui uult omnes homines ſaluos fieri :& ad
agnitiōem ſui uenire.Hæc eſt enim uita æterna ut cogno- Ioan.17.
ſcamus patrē uerū deū,& quē miſit Ieſum xp̄m:qui unus
cum eo uerus eſt deus ſuper oīa bn̄dictus in ſecula.Amē.

In circūciſiōe dn̄i,de circūciſione noſtra & triplici
teſtimonio quod habere debemus. Sermo primus.

POſtq̄ cōſummati ſūt dies octo ut circūcide-
reť puer:uocatū eſt nomē eiꝰ Ieſus.Audiui-
mus paucis,expſſum magnū pietatis ſacra-
mentum.Audiuimus congruam lectionem
uerbo abbreuiato quod fecit dominus ſu-
per terram.Abbreuiatum enim in carne: amplius abbre-
uiatur ſuſcepta etiam carnis circunciſione . Minoratus
paulominus ab angelis dei filius humanā naturā induit:
ſed iā nec ipm̄ reſpuēs remediū hūanæ corruptiōis:planè
multo minoratus ab eis.Habes igiť hic magnū fidei do-
cumētū:habes & manifeſtū hūilitatis exēplū. C Ad qd
eū tibi circūciſio neceſſaria:q pctm̄ nō cōmiſiſti nec con-
traxiſti?Qđ ipe nō feceris ætas manifeſtat:ꝙ nō cōtraxe-
ris multo certius ꝓbat patris diuinitas:ītegritas matris.
Sūmꝰ ſacerdos es,quē nec ſup patre nec ſup matre cōta-
minādū ꝓphetatū eſt in lege,potiꝰ quàm mādatū.Eſt eū
tibi pater ab æterno:ſed deus eſt in quē pctm̄ non cadit.
Eſt & mater ex tp̄e,ſed uirgo:nec parere potuit incorru-
ptio corruptelā.Sup hæc oīa circūcidiť puer agnus ſine
macula.Et ſi nō eguit:tn̄ uoluit circūcidi.Nec ueſtigium
quidē illū uulneris habēs:alligaturā nō refugit uulneris
Nō ſic impij nō ſic:nō ſic agit peruerſitas elationis hūa-
næ.Erubeſcimus uulnerū ligaturā:q de uulneribus inter-
dū etiā gloriamur.Quē nemo pōt arguere de pctō:ipſe
pctī remediū,& uerecundū pariter & auſterū ſine ulla ne-
ceſſitate ſuſcepit:nec repulit cultrū lapideū:in quo ſolo
uetus illa quæ radereť rubigo nō fuit.Nos ecōtra inuere-
cūdi ad obſcenitatē culpæ erubeſcimus agere pœnitētiā,
qđ extreme demētiæ eſt:male proni in uulnera:peius in
remedia uerecūdi.Qui pctm̄ nō fecit non dedignatus eſt
ſe pctōrē reputari:nos & eſſe uolumus,& nolumus æſti-
mari.Ita ne ſano opꝰ eſt medicina:& nō potiꝰ male habēti-
bus?Immo uerò ita ne eget medicamine:nō eget ſed me-
dicus?Quis hoīm tāte ſibi nō dicā gloriæ,ſed uel innocē-
tiæ cōſcius æquanimiter circūcidentis manū admitteret.
Chriſtus uerò patienter q̄ nō rapuit exoluit qui uenerat
purgationem facere nō ſuſcipere delictorum.Sed dicas.
Quidni ſuſciperet paruulus?Immo uerò quidni ſuſcipe-
ret humilis & māſuetus?Quidni obmuteſceret corā cir-
cūcidēte:qui corā tōdēte obmutuit:corā crucifigente ſi-
luit?Alioquin nō erat illi difficile:carnē ſuā ītegrā obſer-
uare ne ſcinderetur:qui fecerat ne uirginalis uteri porta
in exitu ſuo apperireť.Nō erat difficile paruulo prohibe-
re ne caro illa circumcidereť,q̄n nec mortuo fuit difficile
cuſtodire ne corrūpereť. Poſtquā ergo cōſummati ſunt
dies octo ut circumcideretur puer,uocatum eſt nomen
eius Ieſus.Magnum & mirabile ſacramētū .Circumcidiť
puer,& uocať Ieſus.Quid ſibi uult iſta connexio?Circū-
ciſio nempe magis ſaluandi quàm ſaluatoris eſſe uideť:&
ſaluatorē circūcidere decere quàm circūcidi:ſed agnoſce
mediatorem

mediatorē dei & hoīm:q ab ip̄o natiuitatis ſuæ exordio
diuinis hūana ſociat:ima ſummis. Naſciť ex muliere: ſed
cui fœcūditatis fructꝰ ſic accedat:ut nō decidat flos uir-
ginitatis.Pānis inuoluiť:ſed panni ipſi angelicis laudibꝰ
honorātur.Abſcōdiť in p̄ſepio:ſed ꝓdiť radiāte ſtella de
cælo.Sic & circūciſio ueritatē ſuſceptæ ꝓbat hūanitatis:
& nomē qđ eſt ſup oē nomē gloriā indicat maieſtatis.Cir-
cūcidiť tāquā uerꝰ Abrahæ filius : ieſꝰ uocať tāquā filius
dei. Neq; eū ad inſtar priorū meꝰ iſte ieſus,nomē uacuū
aut īane portat. Nō eſt ī eo magni noīs umbra ſed ỽitas.
Cælitꝰ ſiquidē inditū nomē euāgeliſta teſtať qđ uocatū
eſt ab āgelo priuſquā ī utero cōciperet.Et attēde uerbi ꝓ-
funditatē.Poſtquā natus ē ieſus:ieſus uocať ab hoībus:q
uocatus ē ab āgelo priuſquā ī utero cōcipereť.Idē quip-
pe & āgeli ſaluator & hoīs:ſed hoīs ab īcarnatiōe:ange-
li ab initio creaturæ.Vocatū eſt,ait,nomen eius ieſus:qđ
Mat.18. uocatū eſt ab āgelo.In ore ergo duorū uel triū teſtiū ſtat
oē ỽbū:& ipm̄ qđ ī ꝓpheta abbreuiatū,manifeſtius ī euā-
gelio legiť caro factū. Nos frēs mei:nos reſpicit hæc pa-
rabola. Chriſtꝰ eū nec āgelico eguit teſtimonio,nec hu-
mano:ſed,ut ſcriptū eſt,oīa ꝓpter electos.Triplex proīde
2.Thi.2. q̄rēdū nobis ſalutis ꝓpriæ teſtimoniū:ne fortè uideamur
aſſumpſiſſe nomē dei noſtri in uanū.Et nos eū fratres cir-
cūcidi neceſſe ē:& ſic nomē ſalutis accipe.Circūcidi ſanè
nō lr̄a ſed ſpū & ueritate:circūcidi non uno mēbro ſed to-
to corpe ſimul.Licet eū magis ī ea pte in qua mādata eſt
iudæis corcūciſio regnet additamētū leuiathā:qđ à malo
eſt & amputari debet:uniuerſam tn̄ occupat carnē. A plā-
ta pedis uſq; ad uerticē nō eſt in nobis ſanitas:nec eſt ali-
qua pars q̄ nō tabida ſit hoc ueneno. Propterea ſicut par-
uulus adhuc in fide & dilectione:ppl's cōgruū ſibi māda-
tū exiguæ circūciſionis accepit:ſic ubi creuit in uirū pfe-
ctiorē:toto iubeť corpore baptizari:q̄ totius eſt hoīs ite-
gra circūciſio. Hinc ē ꝙ ſaluator noſter & circūcidi octa-
uo die,& poſt annū triceſimū dignatꝰ eſt crucifigi:ubi in
pœnā corpꝰ oē diſtēſum eſt:cuius ſimilitudini mortis cō-
plātamur & nos:ut ſcribit apoſtolus, nimirū qđ nouiſſi-
1.Thi.6. me traditū eſt obſeruātes.Quæ eſt ergo moralis circunci-
ſio nr̄a,niſi quā cōmēdat idē apl's:Victū,inquiēs,& ueſti-
tū habētes:his cōtēti ſimꝰ?Optime ꝓrſus circūcidit nos
& ſupflua reſecat uniuerſa,uolūtaria pauptas,pœnitētiæ
labor,regularis obſeruatio diſciplinæ.Cæterū in hac cir-
cūciſione triplex nobis q̄rēdū eſt ſalutis nr̄æ teſtimoniū
ab angelo & maria & Ioſeph.Oportet,inquā,ut ante oīa
nobis magni cōſilij angelus ſalutis nomen imponat.De-
2.Cori.11. hinc & ipſius quoq; cōgregationis neceſſaria eſt atteſta-
tio:q̄ tāquā mater eſt ſingulorū.Mater,inquā,uirgo tan-
quā ea quā deſpōdit apoſtolꝰ uni uiro uirginē caſtā exhi-
bere chriſto.Sed nec ipſiꝰ miniſtri cōtēnēdū ē teſtimoniū
ei q imitari q̄rit ſaluatoris exēplū.Hic eſt Ioſeph:locū q-
dē obtinēs ſpōſi,re aūt uera ſeruꝰ & diſpēſator q ſane pr̄
uocať:magis autē nutritiꝰ eſt.Sed dico eadē manifeſtius.
Et ab his qui foris ſunt fratres mei:& ab eo qui intꝰ ē hr̄e
oportet teſtimoniū bonū.Cuiꝰ eū oībꝰ grata:nemini one-
roſa eſt cōuerſatio,huic ſine dubio ꝓpria de ſalute uniuer-
ſa fratrū cōgregatio atteſtať. Fruſtra planè ſup his dūta-
xat q̄ ſunt in manifeſto nequiſſimus ille fratrū accuſator
trahit in cām:quē excūſat uniuerſitas fratrum.Habet & à
p̄latis teſtimoniū q̄ſq;,& pctā ſecularis uitæ & huiꝰ quoq;
Iacob.3. tpis negligētias(q̄ū ī multis offendimꝰ oēs, niſi fortè ſā-
ctiores nos arbitramur diſcipulo quē dilexit ieſus)humi-
li eis & pura cōfeſſiōe iudicāda ſemp exponit, & eorū ſa-
tiſfacere ſtudet arbitrio.Iā ne in his quidem peſſimi illius
timēda eſt accuſatio:q̄ū nō iudicabit dn̄s bis ī idipm̄.Ac
forte criminari uolet intētionē: & ī ea pte calūniā ſtruere
machinabiť:in qua nec fratrum nec ipſius pr̄is teſtimoniū
ſatis efficax uideať. Neceſſe eſt ergo ut ī hac pte opituleť
nobis teſtis internus:qui magis cor quàm faciem intueť.
A quo ſanè & incipiendum eſt ut nō prius quicquàm cō-
cipiatur ī aīo quàm ab eo ſalutis nomē acceperit. Vbi ue-
rò in opus proceſſerit manifeſtum,expedit iam exteriora
quoq; ſibi teſtimonia cōciliare,ſicut ait apl's.Prouiden- 2.Co.8.
tes bōa nō tantum coram deo,ſed etiam corā hoībus.

In circunciſiōe dn̄i de noībus eius. Sermo. II.

POſtquā cōſummati ſunt dies octo, ut circūci-
deretur puer:uocatū eſt nomē eius Ieſus.Ab- Luc.2.
initio deus modū acceptat:& nihil unquā im-
moderatū illi placuit æquitati.Hic fuit ꝙ nō
modo in pondere,& mēſura,& nūero cōdidit uniuerſa:
ſed & ꝓtinus ipſi hoī modū præſcripſit: mādatū cōtulit
dicēs.Ex oī ligno paradiſi comedes:de ligno aūt ſciētiæ
boni & mali ne comedas.Leuiſſimum planè mandatū: & Gene.3.
larga oīno mēſura.Sed trāſgreſſus eſt hō p̄ſcriptum ſibi
modū & cōſtitutū ſibi terminū p̄tergreſſus. Vn̄ & auer-
tēs ab eo faciē ſuā deꝰ:uix tādē ī diebus Abrahæ amici ſui
placabilis fieri īcipiēs : rurſus modū inſtituit: ꝓmulga-
uit legē:ſed nō priori ſimilē uſq;quaq;. Ea ſiquidem ad
cautelā fuerat:hæc ad medelā.Ibi ꝓhibitio facta ne ſuper-
fluitas ſubintraret:hic iam indicta abſciſio eſt,ut ſcīi re-
medio quæ ſubintrauerat tolleret.Poſtremo illa quidē ī
arbore data eſt lex ne fructu eius ueſceret:hæc in ꝓprio
corpe:ut caro præputij ſcindereť.Nec dubiū ſanè q̄n cæ-
tera quoq; hūani corpis mēbra additamētū illđ leuiathā
occuparet,uenenū.ſ.cōcupiſcētiæ,& īmoderatæ atq; in-
ordinatæ illecebra uoluptatis:ut gn̄alis q̄dā abſciſio oī-
bus neceſſaria uidereť:Cæterū quia ſingulorū mēbrorū
abſciſionē hūanæ carnis fragilitas,& īfantilis ætatis in-
firmitas nullatenus ſuſtineret:pio moderamine diſpoſi-
tio ſupna ꝓuidit,ut in ea potiſſimū pte cōcupiſcētia ca-
ſtigareť:ī q̄ uehemētius eā ſæuire cōſtabat, & uiolentius
malignari.In oī ſiquidē cōtradicentiū ſpūi rebelliōe mē-
brorū ſolū illud uſq; adeo cōtumax inuenit:ut cōtra oēm
uolūtatis deliberationē ad inhoneſtos,& illicitos motꝰ
aſſurgat. D Nā & hæc circūciſio octaua die fiebat,ſpē
cōmendabat regni cœleſtis:ꝙ uidelicet ad primum re-
flexus dierum circulus præferre q̄uandā coronæ ſpeciē
uidereť.Hinc eſt ꝙ octaua potiſſimū dies, poſt ſolennita-
tes p̄cipuas celebrať: & in ſermone dn̄i priæ beatitudini
copulať octaua:ut cœleſtis regni,demū iterata ꝓmiſſio:
euidēter nobis coronā fabricet.Merito ſanè dū circūci-
diť puer q natꝰ eſt nobis:ſaluator uocať:qđ uidelicet ex
hoc iā cœperit opari ſalutē nr̄am:īmaculatū illū ꝓ nobis
ſanguinē fundens.Neq; eū iam quærere eſt chriſtianis
cur uoluerit dn̄s chriſtus cicumcidi.Propter hoc ſiquidē
circūciſus eſt:ꝓpter quod natus,ꝓpter quod paſſus. Ni-
hil horū ꝓpter ſe,ſed oīa ꝓpter electos.Nec in pctō geni-
tus:nec à pctō circūciſus,nec mortuus eſt ꝓ pctō ſuo:ma-
gis autē propter delicta noſtra.Quod uocatū eſt, īquit,
ab angelo priuſquàm in utero cōciperetur: Vocatū pla-
nè:nō impoſitū:nēpe hoc ei nomē eſt ab æterno.A natu-
ra ꝓpria habet ut ſit ſaluator:innatum eſt ei nomen hoc,
nō inditū ab hūana uel angelica creatura. Sed quid di-
cimus:ꝙ egregius ille propheta hūc ipſum puerū multis
noībus appellādum fore p̄dicēs,hoc unū tacuiſſe uideť:
quod ſolū ut p̄monuit angelus & teſtať euāgeliſta uoca-
tum eſt nomē eiꝰ ?Exultauit Eſaias ut uideret diē hūc:&
uidit & gauiſus eſt. Deniq; & loquebatur gratulabūdus
& laudās deum. Puer natus eſt nobis,filius datus eſt no- Eſaiæ.9.
bis , & factus eſt principatus eius ſuper humerū eius,&
uocabitur nomē eius ammirabilis cōſiliarius: deꝰ fortis
pater futuri ſeculi: princeps pacis.Magna quidem nomi-
na.Sed ubi eſt nomen quod eſt ſuper omne nomē:nomē
ieſu in quo omne genu flectať?Forte in his oībus unum
illud īuenies:ſed exp̄ſſum quodāmodo & effuſum. Nēpe
ipſum eſt de quo ſponſa in cantico amoris.Oleū,inquit, Canti.1.
effuſum nomē tuū.Habes ergo unū ex his oībus appella-
tionibus ieſum:nec oīno aut uocari poſſet aut eſſe ſalua-
tor:ſi forte quippiam horum defuiſſet.Nūquid nō uerè
ammirabilē cū ſinguli ſumus experti:in mutatione utiq;
uolūtatū noſtrarū?Hoc nēpe eſt ſaluationis noſtræ prin-
cipium,co incipimus reſpuere quod diligebamꝰ: dolere
unde lætabamur:āplecti quod timebamꝰ:ſeq qđ fugieba

mus:optare qđ contēnebamus. Ammirabilis planè: qui
hæc operatur mirabilia. Sed nihilominus & cōſiliarium
ſeſe exhibeat neceſſe eſt in electione pœnitētiæ, & uitæ
ordinatione:ne fortè ſit nobis abſq; ſciētia zelus:& uolū
tati bonæ prudētia deſit. Sanè opus eſt deū quoq; pro-
bemus in remiſſiōe uidelicet priorū delictorū:qa nec ſine
hac ſalus nobis conſtare pōt:& nemo pōt dimittere pctā
niſi ſolꝰ deus. Verū ne id qdē ſufficit ad ſalutem:niſi for-
tē quoq; expiamur ī expugnādo īpugnātes nos,ne ab eiſ
dē rurſum cōcupiſcētijs ſupemur:& fiant nouiſſima nr̄a
peiora priorıbꝰ. Videt̃ ne iā aliqd deeſſe ſaluatori? Planè
deeſſet qđ maximū eſt niſi & pr̄ eſſet futuri ſeculi,ut p eū
ſ. i īmortalitatē reſurgeremꝰ:q p pn̄tis ſcl̄i patrē gn̄amur
ad mortē. Neq; hoc ſatis:ſi nō etiā prīceps pacis pr̄i nos
recōciliaret:cui traditurus eſt regnū:ne fortè ſicut filij p
ditionis utiq; nō ſalutis, reſurrecturi uideremur ad pœ-
nā. Multiplicabit̃ ſanè eius impium,ut meritò ſaluator
dicat̃:etiā ꝓ multitudine ſaluādorū:& pacis nō erit finis:
ut uerā noueris eſſe ſalutē:quæ nō poſſit timere defectū.

Item in circuncisione domini de
die octauo. Sermo. III.

IN circuncisione dn̄i fratres habemus qđ ame-
mus ammiremur: habemus etiā qđ imitemur.
Patet in ea magnū dignatiōis beneficiū unde
gratias agamꝰ:latet aliqd clauſum:quod in no-
bis implere debeamus. Venit nāq; dn̄s ꝓpter nos nō ſo-
lū redimēdos ſanguinis effuſiōe:ſed & docēdos ūbis:&
exemplis nihilominus inſtruēdos. Sicut eīm penitꝰ erat
inutile uiā ſcire ſi detineremur in carcere:ita redimi non
ꝓdeſſet:ſi uiæ ignaros,q primꝰ inueniret:primus reduce
ret,in carcerē retrudēdos. Itaq; in maiore quidē etate pa
tiētiæ,& hūilitatis:& ſup oia charitatis cæterarūq; uir-
tutū māifeſta dedit ſaluator exēpla:in infantia uerò figu
ris uelata. Sed antēquā ad hæc diſcutiēda ueniamus de-
lectat aliqd prius de tāta & tā manifeſta dignatiōe loqui.
Habēt angeli gloriā purā & pfectā:ſed nec nos erimꝰ ſi-
ne gl̄ia Videmꝰ gloriā eiꝰ gl̄iam q̄ſi unigēiti à pr̄e:gl̄iam
miæ,& affectus uerè paterni:gloriā ꝓcedētis ex corde pa
o ma.3 tris & paterna planè uiſcera exhibētis. Oēs eīm peccaue-
rūt,ait apl's,& egēt gl'ia dei. Et alio loco:mihi,inquit,ab
ſit gl'iari,niſi ī cruce dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Quid eīm nobis glo-
rioſius:quàm ꝙ tāti eſtimauit nos deus? Quæue maior
illi gl'ia:quàm tāta dignatio,& tāta benignitas: eò utiq;
dulciſſima ꝙ tā gratuita? Nā ꝓ impijs mortuꝰ ē. Videtis
quātū fecit & ꝓ qualibus. Pro qualibꝰ ut nō ſupbiamus:
quātū ne deſperemus. Propterea ut inueniamini nō ſpm̄
habere huius mūdi:ſed ſpm̄ q ex deo eſt, & ſciatis quæ à
Pſal.72. deo data ſunt uobis:nolite obſecro fieri ſicut equꝰ & mu
lꝰ:ſed ſicut piū iumētū:qđ ait. Vt iumētū factꝰ ſum apud
te:& ego ſemp tecū. Talia eīm iumēta cognoſcūt poſſeſſo
rē ſuū,& p̄ſepe dn̄i ſui:in quo poſitū eſt eis pijſſimū fœnū
ip̄e q panis eſt angelorū. Ip̄e eīm eſt panis uiuus de quo
uiuere debuit hō:ſed qa hō iumētū factꝰ ē:& panis factus
ē fœnū:ut ul' ſic uiuat de eo. Et huiꝰ qdē mutatiōis ſacr̄m
die natiuitatis celebratū eſt qn̄ ūbū caro factū eſt: cū ſit
oīs caro fœnū. Ip̄a ergo die minoratus ē ab angelis & ha-
bitu inuētus ut hō:hodie uerò mirabilius aliqd audio.
Iam minoratus eſt multo minus angelis:q nō ſolū formā
hōis,ſed formā habet pctōris:& inſigit̃ uelut quodā cau-
terio latronis. B Quid eſt eīm circūciſio:niſi ſuperflui
tatis,& pcti īdiciū? In te dn̄e ieſu qd eſt ſupfluū qđ cir-
cūcidat̃? Nōnne tu uerus deus es de deo pr̄e:hō uerus ſi-
ne oī pctō de ūgine matre? Quid facitis circūcidētes eū?
Gen̄. 17 Putatis quia ſuper eū poſſit cadere illa ſentētia. Maſcu-
lus cuius p̄putij caro circunciſa non fuerit peribit aīa ip-
ſius de ppl'o ſuo? Poteſt obliuiſci pater filij uteri ſui? Aut
nō cognoſceret eum:niſi ſignum circūciſionis habere t?
Imo uerò ſi quo mō poſſet nō agnoſcere filium,in quo ei
bn̄ cōplacuit,ex hoc maximè ſigno poterat ignorare eū,
inuēta in eo circunciſione:quā pctōribꝰ ip̄e ꝓuiderat ob
purgationē utiq; delictorū. Sed quid mirū ſi caput ꝓ mē-
bris accipit curationē:quā tn̄ in ipſo non habuit neceſſa-
riā? Nonne & in mēbris nr̄is ſæpe ꝓ uniꝰ infirmitate alte
ri adhibet̃ curatio? Dolet caput & in brachio fit coctura:
dolēt renes,& fit in tibia. Ita hodie ꝓ totius corpis putre
dine cauteriū quoddā infixū eſt in capite. Deniq; qd mi-
rū,ſi ꝓ nobis dignatꝰ eſt circūcidi ꝓ qbꝰ dignatꝰ eſt mo-
ri? Totꝰ ſiqdē mihi datꝰ:& totꝰ in meos uſus expēſus eſt.
Ego eīm audiēs quia trāſit añ carcerem filius magni regis
cœpi altiꝰ gemere & miſerabiliꝰ exclamare dicēs. Fili dei
miſerere mei. At ille ſicut benigniſſimꝰ:quis nā eſt, inqt,
iſte fletus & ululatus quē audio? Et dicūt ei. Ipſe eſt Adā
ꝓditor ille,quē pater ueſter trudi fecit ī carcerē:donec co
gitet quibꝰ illū ſupplicijs faciat īterire. Quid ageret cuiꝰ
natura bōitas:cui ꝓpriū eſt miſereri ſemp & parcere? De
ſcēdit in carcerē:uenit ut educat uinctum de domo carce
ris. Iudæi uero nō immemores odij quo oderant patrem: Ioan.15.
exercēt illud in filiū. Vnde & ipſe ait. Quia oderunt me,&
patrē meū. Quid ergo fecerūt impij:qbꝰ grauis erat etiam Mat.21.
ad uidēdū? Hic eſt,inquiūt,hæres:uenite occidamꝰ eum.
Sic ergo occiderūt agnū dei:ī ſuā quidē pnicie : ſed ī ſalu
tē noſtrā. Illi eīm ſanguinē agni fuderūt:nos acceſſimꝰ &
bibimꝰ illū. Accepimꝰ calicē ſalutaris:& calix nr̄ inebriās
quàm p̄clarus eſt. Ecce unde gr̄as agamus. Nam ante pau
cos dies celebrauimus aduētū eius in carcerē huiꝰ mūdi:
id eſt diem natalis:hodie uero celebramus ꝙ cathenas &
uincula nr̄a ſuſcepit. Hodie eīm qui pctm̄ non fecit ut reos
abſolueret innoxias manus corū cathenis inſeruit. hodie
ſub lege factus ē:q legē dedit. Sed dicēdū eſt iā qd in hac
circunciſione nobis ſpūaliter īdicet̃ agēdū. Neq; eīm ſine Gen̄. 17.
cā ī lege p̄ceptū:nec ſine cauſa cōpletū eſt in dn̄o: ut octa
ua die fieret circūciſio. Sed qs cognouit ſenſum dn̄i : aut
quis cōſiliarius eiꝰ fuit? Aſſit nūc ueſtris deſiderijs aduo
catꝰ ſpūs q ſcrutet̃ alta dei:& ediſſerat uobis ſacr̄m iſtud
octauæ diei. Nō ignoramꝰ iā oportere hoiem naſci denuo
nā pp hoc ſcđo natꝰ ē dei filiꝰ. In pctis ſiquidē naſcimur
oēs:& neceſſe habemꝰ renaſci in gr̄a : quā in baptiſmate
quidē ꝑcepimus:ſed heu totū perijt in ſeculari uita. Nūc
primū miſerāte deo ūtus gr̄e in nobis operat̃ ut ī nouita
te uitæ ābulemꝰ. Ergo naſcit̃ hō qn̄ ſol iuſtitie ortꝰ ī aīo:
pctōrū illuminat tenebras: horrēdūq; dei iudiciū īternis
obtutibꝰ offert:addens ad terroris uinculū: breuē dierū
numerū & finē incertū. Hæc planè ueſpera eſt ,ad quā de
morabit̃ fletus:& neceſſe èſt addi matutini lætitiā ut au-
ditā faciat nobis miam ſuam. Sic enim fit ueſpere & mane
dies unus. Eſt aūt dies iſta iuſtitiæ:reddēs unicuiq; quod
ſuum eſt:nobis miſeriā:miam deo. In hac die puer naſcit̃:
qn̄ ex his diximus ad amorē pœnitētiæ : & odiū pcti ani
mus excitat̃. Sed piculoſum eſt ſi fortè uelit inter ſcl'i tur
bas agere pn̄iam:ubi nimirū alij uenenatis pſuaſionibꝰ:
alij undiq; exēplis peioribus ad pctm̄ alliciāt:alij adulatio
nibus in uanā gloriā:alij detractiōibus in impatiētiā aīm
eius deijciāt. Procedat iā neceſſe eſt prudētiæ radius. oſtē
dat quātas & quàm importunas p̄ſertim,in hac gn̄atione
nequā opportunitates & occaſiones pcti offerat mūdus,
& ingerat,quàm debilis ſit ad illas hūanꝰ animus: maxi-
me qui in pcti cōſuetudine ſit nutritꝰ. In hac ergo die pru
dētiæ eligat de præſeti ſcl'o nequā fugere:dicēs cū ꝓphe
ta. Odiui eccleſiā malignantium:& cū impijs nō ſedebo. Pſal.25.
Sed nondum ſufficit hoc. C Forte enim uult eligere ſo
litudinem non ſatis attendens propriam infirmitatem:&
periculoſam dyaboli luctā. Quid eīm piculoſiꝰ quàm ſolū
luctari cōtra antiqui hoſtis uerſutias,à quo uideat̃:& quē
uidere nō poſſit? Itaq; iam habet neceſſariā fortitudinis
diem ut nouerit cuſtodiendā ad dn̄m fortitudinem ſuam:
& aciem multorū pariter pugnātiū eſſe quærendam:ubi
tot ſunt auxiliarij quot ſocij:& tales qui dicere poſſint cū
apoſtolo. Quia non ignoramus aſtutias inimici. Congre 2.Cor.2
gatio enim pro fortitudine ſua:terribilis eſt ut caſtrorum
acies ordinata. Ve autem ſoli:quia ſi ceciderit non habet
ſubleuātē. Quod ſi cuiquā ex antiquis patribꝰ gr̄am hāc
conceſſam audiuimus:non expedit temere ſe committere
huic

huic periculo:nec oportet tētare deum:ſicut & magiſter
noſter de anachoretis loquēs:q nō inqt,cōuerſiōis feruo
re nouitio &c. Itaq; in hac fortitudinis die ad id quod iā
Pſal. 25. cœpat:id eſt. Odiui eccleſiā malignātiū:etiā addit qđ ſeq
tur. Lauabo inter innocētes manus meas. Verū cū eligit
eſſe in cōgregatiōe multorū:nūquid eliget eſſe magiſter
q nōdū diſcipulus fuit: & docere qđ didicit nunquā? Et
quō aut in ſe,aut in alijs motus irrōnabiles poterit tēpera
Ephe. 5. re? Nemo carnē ſuā odio habuit. Quō ergo putatis ſi iā
magiſter tuus fuerit iſte: qn̄ facile ſibi aliqn̄ eo āpliꝰ quo
familiariꝰ cōdeſcēdat? Illuceſcat igit̃ dies tēperantiæ: ut
q̄rat quō tēperari & refrenari poſſint īcōtinētes motus
uoluptatis,beſtiales motus curioſitatis:ceruicoſi motus
elatiōis ſuæ. Eligat abiectus eſſe in domo dei ſui:& ſubie-
ctus eē magr̄o ſub q̄ frāgat̃ eius uolūtas:& obediētiæ fr̄æ
Pſal. 63. no cōcupiſcētia reprimat̃:ſitq; qđ ait ꝓpheta. Impoſuiſti
hoīes ſup capita nr̄a. Nec dedignādū ſeruo qđ p̄ceſſit in
Ioan. 13. dn̄o. Siqdē nō eſt ſeruus maior dn̄o ſuo. Ille ei cū iā creuiſ
ſet ætate & ſapiā & gr̄a apud deū & hoīes: cū iā duodecī
annorum eſſet & remāſiſſet in hieruſalē : inuentus à beata
ūgine & Ioſeph,cuius filius putabat̃,in medio doctorum
audiēs illos & īterrogās:tn̄ deſcēdit cū illis: & erat ſubdi
tus illis. Et tu ergo ſubditꝰ eſto ꝓpter illū. Sed iā tibi ī ip̄a
obedientiæ uia, aliqua fortaſſis dura & aſpera occurrere
pn̄t:ut accipias īterdū præcepta nōnulla: q̄ licet ſalubria
ſint,minus tamen ſuauia uideant̃. hæc ſi moleſte cœperis
ſuſtinere,ſi dijudicare prælatū,ſi murmurare ī corde, etiā
ſi exteriꝰ impleas qđ iubet̃ nō eſt hæc uirtus patiētiæ,ſed
uelamentū malitiæ. Neceſſe eſt ergo ut illuceſcat dies pa-
tiētiæ p quā oia dura & aſpera tacita āplectaris cōſciētia:
te magis dijudicās & durius arguēs:cui nimirū diſplicēt
q̄ ad ſalutē ſunt:& ī cogitatiōe tua ſemp ptē magr̄i quoad
potes aduerſus temetipſum iu[..]ās teq; in oībus accuſare:
ipſum uerò magis excuſare laborās. Porrò in hoc loco iā
cauēdū tibi arbitror à ſupbia. Magnū ē ei oīno ſic uicere
ſemetipſum. Melior eſt,ait,Salomon,patiēs uiro forti: &
Pro. 16. qui dn̄at̃ aīo ſuo,expugnatore urbium. Conſidera deniq;
quàm manifeſte ꝓpheta doceat neceſſariā eſſe hūilitatem
poſt patientiam dicens. Verūtamen deo ſubiecta eſto aīa
Pſal. 61. mea:quoniam ab ipſo patiētia mea. Nonne uidet̃ hic oc-
caſione patiētiæ tentationem ſenſiſſe ſupbiæ? Neceſſe eſt
ergo ut illuminet cor tuum radiꝰ humilitatis:& declaret
quid à te ſit,quid à deo:ut nō altum ſapias. Quoniā deus
Iaco. 4. ſuperbis reſiſtit:humilibus dat gratiam. Iam uero cum in
his diutius fueris exercitatus:roga dari tibi deuotiōis lu
men:diem ſereniſſimā & ſabbatum mentis in quo tanquā
emeritus miles in laboribus uniuerſis,uiuas abſq; labore
dilatato nimirum corde currens uiam mandatorum dei:
ut qđ prius cum amaritudine & coactione tui ſpūs facie
bas:de cætero iam cum ſumma dulcedine peragas & dele
ctatiōe. Hāc (ni fallor) gratiā petebat,qui ait. Remitte mi
Pſal. 38. hi ut refrigerer. Ac ſi dicat. Quouſq; in labore & dolore
iſto crucior:& morte afficior tota die? Remitte mihi ut re
frigerer. Verum & ad hanc quidē pfectionē pauci (ni fal-
lor) perueniūt in hac uita. Neq; enim ſi quis aliquādo ui
detur hāc habere:cōtinuò credat ſibi neceſſe eſt : maxime
ſi nouitius eſt:nec p præfatos aſcenderit gradus. Pius eīm
dn̄s noſter ieſus chriſtus puſillos corde blanditijs talibus
ſolet allicere. Sed nouerint qui huiuſmodi ſunt gratiam
hāc preſtitā ſibi eſſe nō datam : ut ī die bonorū memores
ſint malorū:& ī die malorū nō immemores ſint bonorū.
Longe aliter qui exercitatos habent ſenſus deuotiōis hu
ius fœlici fruūtur iocunditate. Sed multi tota uita ſua ad
hoc tendunt & nunquā pertēdūt:qbus tamē ſi pie & per-
ſeueranter conati ſunt,ſtatim ut de corpore exeunt reddi
tur qđ in hac uita diſpenſatorie eſt negatum:illuc perdu-
cente eos ſola gratia,quo prius tendebant ipſi cū gratia:
ut conſummati in breui,expleāt tempora multa. Illis uero
q ad hanc deuotionis gratiā ꝑuenīūt,unum uidetur reſta
re periculum:& oīno timendū eis à dæmonio meridiano.
Ipſe enim ſathanas transfigurat ſe in angelum lucis. Hoc
ergo timēdum ei,q tanta delectatione oia facit:ne dū ſeq-
tur affectionē,corpꝰ deſtruat p īmoderatā exercitationē
ac deinde neceſſe habeat nō ſine magno ſpūalis exercitij
dettrimēto circa debilitati curā corpis occupari. Ergo ne
incutrat q currit,illuminari neceſſe eſt lumine diſcretiōis
quæ mr̄ uirtutū eſt:& cōſummatio perfectiōis. Hæc nimi
rū docet ne qd nimis:atq; hæc eſt octaua dies in qua cir-
cuncidit̃ puer:qa diſcretio uerè circūcidit:ut nō plus nec
minus fiat. Nā & q nimius eſt fructū boni operis abſcidit
nō circūcidit:ſicut q tepidꝰ eſt,ſi minus facit. In hac er-
go die nomē imponit̃ & nomē ſalutis:nec de eo qui ſic cō
uerſat̃ dubitē dicere:ꝙ ſuā ipſiꝰ ſalutē operet̃. Vſq; ad hūc
eīm diē dicere poſſunt angl'i qui norūt ſecreta cæleſtia:ſed
ego nūc primū ei fiducialiter nomē ſalutis īpono. At ue-
rò quia oīno rara iſta auis eſt in terris:huius diſcretionis
locū in uobis fratres ſuppleat uirtus obediētiæ: ut nihil
plus nihil minus:nihil aliter quàm imperatū ſit,faciatis.

In epiphania dn̄i de uerbis apoſtoli. Apparuit
benignitas:& tribus apparitionibus. Sermo. I.

APparuit benignitas, & humanitas ſaluatoris
noſtri Dei. Gratias Deo per quē ſic abūdat cō-
ſolatio noſtra in hac peregrinatiōe: in hoc exi-
lio:in hac miſeria. Super his namq; ſæpius uos
ammonere curamꝰ:ut nūquàm mēte excidat peregrinos
uos eſſe longè factos à patria:pulſos hæreditate. Quiſqs
enim deſolationem non nouit,nec conſolationem agno-
ſcere poteſt. Quiſquis conſolationem ignorat eſſe neceſ-
ſariam,ſupereſt ut nō habeat dei gratiam. Inde eſt ꝙ ho-
mines ſeculi negotijs,& flagitijs implicati:dum miſeriam
non ſentiunt:non attēdunt miſericordiam. Vos quibus
nō fruſtra dictum eſt. Vacate,& uidete,qm̄ ſuauis eſt do- Pſal. 45
minus:& de quibus idem ꝓpheta. Virtutem,inquit,ope- Pſal. 110
rū ſuorū annūciabit ppl'o ſuo:uos īquā quos nō detinet
occupatio ſecularis:attēdite quænā ſit cōſolatio ſpiritua
lis. Vos q non ignoratis exiliū:audite quia de cælo uenit
auxiliū. Apparuit eīm benignitas,& humanitas ſaluato-
ris noſtri dei. Priuſquā appareret humanitas: latebat be- Titum.3
nignitas. Siquidem & prius erat nā & miſericordia do-
mini ab æterno eſt. Sed unde tāta agnoſci poterat? Pro-
mittebat̃,ſed nō ſentiebat̃:unde & à multis nō credebat̃.
Multipharie quippe multiſq; modis loquebatur dn̄s in Heb.1.
ꝓphetis. Ego,inquiēs,cogito cogitationes pacis,& non Hie.29.
afflictionis. Sed quid reſpondebat homo afflictionē ſen-
tiens:pacem neſciens: Quouſq; dicitis pax pax,& nō eſt Eze.15.
pax? Propter hoc angeli pacis amarè flebāt dicētes. Do- Eſai.53.
mine:quis credidit auditui nr̄o? Sed nunc credant hoīes Pſal.65.
uel uiſui ſuo:quia teſtimonia dei credibilia facta ſunt ni-
mis. Vt enim nec turbatum quidem oculum lateat: in ſo-
le poſuit tabernaculū ſuum. Ecce pax nō ꝓmiſſa,ſed miſſa
non dilata,ſed data:nō prophetata,ſed præſentata. Ecce Pſal. 18.
quaſi ſaccum plenū miſericordia ſua ,deus pater miſit in
terrā:ſaccū,inquā,in paſſiōe cōcidēdū,ut effundatur qđ
in eo latet preciū noſtrum. Saccum utiq;: & ſi paruū: ſed
plenum. Paruulus ſiquidē datus eſt nobis: ſed in quo ha-
bitat omnis plenitudo diuinitatis. Poſtquā enim uenit
plenitudo temporis,uenit & plenitudo diuinitatis. Ve-
nit in carne, ut uel ſic carnalibus exiberetur: & apparen-
te humanitate:benignitas agnoſceretur. Vbi enim dei in
noteſcit humanitas: iam benignitas latere non poteſt.
In quo enim magis commendare poterat benignitatem
ſuā quàm ſuſcipiēdo carnā meā? Meam, inquā, nō carnē
Adam:id eſt nō qualē ille habuit ante culpam. Quid tan-
topere declaret eius miſericordiā:quàm ꝙ ipſam ſuſcepit
miſeriā? Quid ita pietate plenū:quàm ꝙ dei uerbū ꝓpter Iob.7.
nos factum eſt fœnū? Dn̄e quid eſt homo qa reputas eū:
aut quid apponis erga eum cor tuum? Hic attēdat homo
quanta ſit cura eiꝰ deo:hinc ſciat qd de eo cogitet aut qd
ſentiat. Non īterroges ô hō ea quæ pateris:ſed quæ paſ-
ſus eſt ille. Quanti te fecit ex his quæ ꝓ te factꝰ eſt agno-
ſce:ut appareat tibi benignitas eiꝰ ex humanitate. Quā-
to enim minorē ſe fecit in humanitate;tanto maiorem ex